

PŘÍTEL LIDU.

R OČNÍK VIII.

WILBER, NEBRASKA, VE ČTVRTEK DNE 30. BŘEZNA 1899

ČÍSLO 29

Telegramy zámorské.

Berlín, 23. března. — Michae Munacey, známý uherský malíř, jenž před dvěma lety našel se v ústavu choromyslných u Bonnu, umřel.

Munkacey, původem Slovák a otcem rodilcem jako Košut a mnoho jiných předních mužů maďarských, narozen byl roku 1844. Od roku 1896, kde raněn byl mrtvicí, byl pro svého narve, neboť nebylo naděje, že bude s to znovu uchýlit se ke štěti. Dlouho sedával přemýšleje o svém osudu, až konečně dostal se v ústavu do nemocnice. Stav jeho se tak zhoršil, že v návalu okamžitého šílenství učinil útok na svého službu a lékaře a byl by v málem zardousil. Na to dán byl do ústavu pro nevyléčitelnou chorobu duševní.

Munkacey, syn chudých Slováků záhy oslehl a dostal se později k truhlářskému umění. Ve vlastním živobytí su, který roku 1897 uveřejněn byl vypravuje o dnech, kdy byl truhlářským učelem a klič vřel a laciné barvy třeš.

Javil velkou chuť ku kreslení. V díle jakosi Němec seznámil se s malířem, který pozval jej do svého atelieru K tomu pak vstoupil do učení.

Roku 1870 přišel do Paříže, kdež později dopracoval se jména i jmění. Z nejznámějších obrazů jeho jsou: "Ecco Homo" Kristus před Pilátem. Obraz tento zakoupil byl Johnem Wanemakerem z Filadelfie.

Obrazy Munkaceyovy se kazí, barva opřekává a jest obava, že v nedaleké době pozbudou ceny, poněvadž zbydou z nich pouhé trosky.

Vřel, 24. března. — Při představení v Celpi ve Švýcarsku, herečka Lolo Banzolla se slovy "lásko zabij" střílela se na jevišti před očima diváků. Stav její jest zneznáměn.

Budapešť, 24. března. — Jak již sděleno bylo kufce Mikuláš Esterházy, náčelník uherské rodiny téhož jména, žádal soud v Paříži, aby často jmenovanému majoru Esterházy a synovi jeho pouzřívání jména a znaku Esterházy bylo zakázáno. Právě je major Esterházy nemá právo společného s rodinou uherských Esterházy. Právě jméno jeho přý jest Walsin-Esterházy a chce tvrzeť své oprávnění doklady.

Berlín, 24. března. — Z Vídně dočítá se tato zpráva: Jak již sděleno bylo, ministerská rada rozhodla se no upravení jazykových nařízení tak, aby vyhověla přání Němců. Zlá se, že velké ústupky Němcem nebyly tu učiněny, a stanoviště Němců proto zůstane nezměněno.

Vřel, 24. března. — Císař zahájil dnes výstavu v domě umělců. Když vstoupil do prvního sálu, udála se pohotivá scéna. Přímou proti vchodu visel obraz císařovny Alžběty. Císař vida podobnost zůstal státi a prohlížel ji na okamžik. Konečně nebláhle na své přítomné okolí, arkanizata, vyslanec a ministry, zvolal se slzami v očích: "Zlá se jako živá, jako ve skutečnosti!"

Madrid, 22. března. Předseda ministerstva Silvela měl včera se zdejším francouzským vyslancem rozmluvu ohledně španělských zajatců, nacházejících se v rukou filipinských povstalců. Španělsko, jak se prosí, že rozhodnutí, že před celým civilizovaným světem bude protestovat proti jednání Spojených Států, jež přý změřily úsilí velitele španělského vojska na Filipínách, gen. Riosu, který násilím chtěl vyrátit zajatce z rukou povstalců. — Vláda žádá bude od kortesů 15,000,000 peset na zaplacení úroků z kubánského dluhu.

Vřel, 22. března. Zlá se nyní bítí jistým, že Marie Kristina, matka španělského krále a nyníjší královna vládkyně, provádí se za některého z rakouských arcivévodů. Královna jest stará 41 let a jest nejstarší dcera zemaného arcivévodovy Karla Ferdinanda, vnučka císaře Leopolda III., praděda císaře Františka Josefa.

Kardinál Sancha, arcibiskup toledský jak zpráva, přišel do Madridu

Z FILIPIN.

Zufitv boj mezi Američany a Filipinany.

Aguineldo utrpěl hroznou porážku a voj jeho rozprášen na vše strany.

Na obou stranách velké ztráty na životech.

Marialoa, Malenta, Bulacan v troskách a vláda rebelů prchá.

Ku krvavému a zuřivému boji došlo na Filipínech minulou sobotu. Byl to ten nejzúřivější boj, jakému během celé okupace došlo.

Americké vojsko pod brigádníkem Wheatonem učinilo útok na Malentu pod Culabanem a po delším boji jej dobylo.

Malenta jest malá vesnice, požstávající většinou z bambusových chatrčí, avšak zde shromážděna byla značná síla povstalců, kteří nyní byli odtud rozprášení.

Dělová lodice Helena bombardovala při tom Malaban a sice po několik hodin. Následkem toho asi 300 povstalců opustilo město, z něhož pouze kostel ostal ušetřen, zanechajíce zde několik jen osob, aby dokončili dílo zhouby a město zapálili.

Při východu slunce zvěstovaly plamenné jazyky a obrovské mraky černého dýmu oblehající město, povstalcí vytrhli, ale město obětovali záhubě.

23. pluk, dotýčen jeho část, nebyla v stavu povstalec na ústupu a stavila, jednak pro špatnou posici a jednak pro značnou přestihu.

Povstalcí hledali pak utulku v Novotas a Sasig, poněvadž z vody na ně zabýhala záhubná palba z loď amerických. Brigáda gen. Wheatona držela drábů a fuku, ktero po dalo se povstalcům pferazit, most za sebou spáliti a do hor uprchnouti.

Později soustředily se zde voj generála Harrisona, McArthura, Otise a nyní celý voj jal se pohybovat za nepřetle. Divise gen. McArthura nejlépe jsouc obeznána s krajinou, postupovala napřed k zm. měst vesnici Malenta a když přiblížili se na 300 yrdů, vyslali na ně Filipínští záhubnou palbu.

22. pluk, který nalézal se v středu trpěl nejvíce jako dešť hustou stíhlo povstalců a po celou půl hodinu nalézal se v jednom ohni, raze si s obtíž cestu hustou a vysokou travou v dešti kní.

Těz celý štáb gen. Wheatona nalézal se v ohni a vřem, jež tu padl, byl Col. Egbert, který střelen byl do žaludku. Těžce raněný na ložen jest na nosítku, lež dříve než dopraven byl do vozu, zemel na cestě.

Byla to dojemná scéna. U nosítek zastavil se gen. Wheaton a sňav svůj černý jednoduchý klobouk, se slzami v očích naklonil se k umřelému a pravil: "Choval jste se udatně, drabý plukovníku." Tento pozvedl k němu strhané zraky, odvětil: "Já musím umřít — jsem již star." A také v několika minutách na to skončil.

Dále padl zde německý princ Karel Ludvík a Lewenstein-Wertheim, který v městě Hiju min. roku z Evropy tajemně byl zmizel a který nalézal se v pravdu gen. Wheatona. Padl záhy po zepočetí boje u Malinty. Princ Karel byl bratrem mladšího velitele provincie Fackuadenberg v Bavorsku, prince Ernesta a udává se, že byl německou vládou poslán na Filipíny jako špiel. V r. 1897 zasnoubil se s princeznou z Wexborghu a za rok na to tajemně zmizel.

Hned po jeho zmizení hledán byl prostřednictvím všech čelných časopisů evropských, ano i detektivně najmuti jeho bratrem, avšak vše ostalo marné. Teprve před dvěma týdny uveřejnila "London West End Review," že princ Karel nachází se na Filipínech jako zvěd německé vlády.

Později pak přinesla "London Daily Mail," že princ jest pobočníkem gen. Millera a že přistoupil k

armádě Spoj. Států záhy po zepočetí války.

Dále padl seržant Walter Poor z Yorku a as 20 vojů Nebraskakých raněno, z nichž mnozí poranění svému podlehlo a neb již podlehli.

Těz od pluku Kansaského mnoho vojů padlo a bylo zraněno.

Gen. Otisovi dána jest plná moc vládou k provádění operací války dle jeho nejlepšího dobrozřetí. S toužebností a horoucnou netrpivostí očekává se příchod šestého pluku, který nachází se po posila na cestě.

Ztráty v tomto boji na straně americké jsou dosti citelné, nebo padlo zde asi 100 mužů mimo značného počtu raněných.

Vojsko americké postupuje stále proti povstalcům, vyklizuje krajinu a bož všecka jejich opvnuť, takže Filipínští ztrácejí veskerý své posice.

V pondělí zahájila obranná dělová lodice "Laguna de Bay" útok na povstalec v Bulacan, při čemž tři Američané byli raněni. Divise McArthurova překročila Marialoa řeku na druhém břehu řeky, než tato byla překročena, Američany, lež jsou záhy zatlačeni a rozprášení. Zde padlo pět Američanů a 14 bylo jich poraněno.

Gen. Garcia, domorodý velitel přijel sem po dráze z Dugupanu se 4000 Boluanů a 1000 ridičů a zanjali postavení na druhé straně řeky, která nyní dělí nepřátelské vojska. Dobrovolníci z Jižní Dakoty a třetí baterie dělostřelce zahájili na povstalec na jednom místě prudký útok, zmočivše se ústí tratě a opěvnění. Marialoa nachází se úplně v rukou Američanů a 16 povstalců bylo zajato.

Na levém břehu došlo též k zuřivému boji, kde povstalec zoufale postavili se na odpor. Baterie Utah padl velením leut. Critchlova s 10 děly, pak námořní leut. Davis s jedním dělem Coitovým přimutili povstalec záhy k ústupu až za nedaleké záhyby řeky, zskajíce přes 100 yrdů.

Povstalec padlo zde devadesát. Celkem padlo jich v posledních bojích okolo 400.

Jedna divise Američanů učinila útok na Malolos, diktatorské to sídlo povstalců, kde nachází se náčelník Aguineldo. Američané jsou však odraženi, při čemž šest mužů padlo a 40 bylo raněno.

Americký voj postupuje od Meyoanguan. Vrchol brigádní velitel gen. Otis velí levému křídlu, pravé zajímá se u tratě dráhy a nalézá křídlo nalézá se pod velením gen. Halla.

Pozdější zpráva o dobytí Marialoa zvěstují, že povstalec i počátku postavili se zuřivě na odpor. Když pak americké vojsko s ohlenujícím "hurra!" vřilo se proti nim, když Dakotští hoši za válečného pokřiku vrhli se do řeky a plovli ku břehu, tu mezi Filipínští nastalo hrozné zvěšení. As jedno sto hledalo spásu v úteku, kežtž jistí nastrojivě na žerď bílý šat, úpěnlivě "Amico!" (přátelé) volali. Col. Faston, který s 20 Kansassany vřinul se taktž do řeky a přeploval na druhou stranu, zjal 80 povstalců i se zbraní. Pensylvanský regiment zjal jich 40 a mezi tím časem bylo pravé křídlo Filipínčanů úplně rozpráveno.

Divise gen. McArthura nalézá se na pochodu k Malolos, ústřednímu sídlu povstalecké vlády, kde dojde ku krvavému boji, setrvávají povstalec vsem přítelům odporu a nevzdají se.

Včera došla zpráva z Manily, že Bulacan nalézá v troskách. Američané oběhli se na město, jež povstalec byli nuceni opustit, zapálíce je z mnoha stran. Za praskotu ohně a náleženého volání vtrhli Američané do města obsadili jej.

Sídlo povstalecké vlády Aguineldo přeloženo bylo z Malolos do San Fernando.

Nebrašané pronásledovali probhající nepřetle po tak dlouho až důkladně mazelí býti odvoláni.

Dle včerejších zpráv gen. Otis padlo v tomto boji 16 mužů a ko 100 bylo jich raněno.

Litice války rozpoutala se na celém ostrově.

Zprávy z Kuby.

Barcelonco Maso nástupcem Gomezem.

Výkonný výbor vojenské assembly Kubánské, ustanovil gen. Bartolomeo Maso, nejv. velitelem kubánské armády a nástupcem generála Gomezem.

Zasedání assembly odbyváno bylo dne 23. tm. a když volba byla provedena, usneseno k návrhu Gualberta Gomezem, aby provedena byla reorganizace kubánské armády, což ovšem za stávajících poměrů nijak lžežito není.

Veteráni ze Santiagu zaslali na assembly žalost, aby gen. Gomezovi byla jeho hodnota navrácena. Vyžváni položeno jest však na stál.

Gen. Maso telegrafoval, že přijímá hodnost na úřad vloženo, vřeň chce veskerý povinnosti úřadu i oblo pít a lituje velice povstání kontroverze mezi assembly a generálem Gomezem.

Gen. Bartolomeo Maso byl dosud prezidentem prozatím provinční vlády kubánské.

Dne 23. tm. chtěl nějaký ozbrojený kubánců vniknouti na plantáž Toledo, střelenou americkým vojskem. Jelikož nedbal vyžváni strážže, aby se zastavil, byl zatčen a veden pak před velkého důstojníka.

Leč na cestě jest eskorta napadena tlupou ozbrojených Kubánců, kteří strážže zatčeného vyvali a pryč ovedli. Věc však oznámena jest gen. aerálu Leemu, který neprodleně vyslal majora, Russel Harrisona k veliteli kubánskému, Rodriguezevi, s vyžváni, aby zatčeného Kubánců vyžal, jinak že by Lee osobně proň se dostavil. Žádosti této také bylo vyhověno; vzdorný Kubánců vřelán a vydán Američanům.

Bývalý tajemník státu, John Sherman, nalézal se dosud v Santiagu a byl tak nemocen, že považován byl již za ztracena. Nyní však docházi zpráva, že pařížský lékař, dr. Graf, prohlézl nemocného, než dopraven byl na lož Chicago, a že obě strany jeho plie jsou v úplném pořádku a že pacientovi vede se dobře.

Doprava Shermana na lož děla se po dozora vřemhu zdravotního úředníka, který dříve lož neopustil, pokud Sherman v kabině kapiána vřeň pohodlně uložen nebyl.

Weylerův edikt, nřmž se zavpřídalo exkulivně vymahání pobleda vek na základě rozsudků nebo dlouhopisů, pozbyl tyto nyní své další platnosti a spočívá to nyní na assembly, aby lřtu prodloužila. Sřm jest v nemalých nesnážích o peníze pro vojsko. Vojenský velitelové, jakož i assembly odbyvají stále tajná zasedání.

V Havaně založena byla večerní škola, kde voliči kubánský učí se čtení a psaní.

"Hovězí král" Armour mrtveť.

Dnes ráno došla z Kansas City, Mo zpráva, že v noci zemřel tam těměř celému světu známý "Dobytčí král", majitel obrovských jatek v Kansas City, Chicagu, Omaze a j., S. B. Armour. Zemřelý narodil se v roce 1828 v New Yorku ze Skotský roků, chudých učitelů.

Boj v soudní síni.

V úřadovém okres. soudece ve Sweetwater, Nolan okres, Tex., došlo dne 25. tm. k rozekřlufť scéně. Právník C. P. Woodruff žádal soudce o vydání exekuce nějaké, v nř byl osobně súčasťn a soudece John H. Cochran vydání exekuce této odepřel. To popudilo Woodruffa do té míry, že tasil revolver a po soudci pátil pořal. Soudece raněn byl těžce a možno že smrtelně. Jeden z přítomných, R. P. Watts, který sřpal soudci na pomoc, byl též sraněn a vážně poraněn. Soudece Cochran byl vyňasřtím politikájem ve státě. Byl předsedou 24. za

sedání státní zákonodárny a v roce 1894 měl býti demokraty nominován za guvernéra, byl však překonan Culbertsonem. Aféra ta vyvolala pochopitelné vzrušení.

Seďm černočů lynčováno.

V Little River okresu, v Arkansas, vypukla opět plemenní válka. Z Texarkana se oznamuje dne 23. tm., že běloši do nejvyšší míry po puzení, lynčovali seďm černočů. Jichž mrtvoly po různu rozvěšeny nalezeny byly. Ozbrojení běloši orcnásledují a pátrají ještě po jiných černočích a černoši vřebec opoušit své přibytky a zředené pchají před rozozlenými bělochy. Jeden černoč, který pokoušel se o útek přes potok byl zastřelen a mrtvoly jeho vhozena do vody. Celý kraj nalézá se v největším rozekřlení a ne pohybne že ku zjednáni pořádku bude muset povoláno býti vojsko.

Černoši John King a John Johnson byli lřzou k stromu přivázáni a hrozně zmrskáni, načež jsou propuštěni. Oba uprchli a není po nich ani stopy. Okres Little River lež na jihozápadním konci státu a hraničí západně s Indian Territory a černošské obyvatelstvo v posledni době v mife velmi povážlivě pronásledoválo a znepokojovalo bělochy. Krádeže, vřakých, přepadání byly na denním pořádku a na konec spáchána byla vražda. To konečně přimutilo bělochy vzřti zákon do svých vlastních rukou a v úterý minulý týden běloši jali se oplácěti černočům plnou měrou. To stalo se následkem odhaleného spiknutí, kdy horďa černočů spikla se k zabíjení plemenního boje a několik bělochů oznámeno, jež měli býti povražďeni. 23 negrů mělo podílu na tomto spiknutí, z nichž oněch seďm bylo lapeno a odpraveno. Běloši daleko je pronásledováni na jich úteku do Texasa a konečně dopadeni jsou k smrti vystřeni a bezě všech okolků po stromech rozvěšeni. V Huricane nalezl byl zastřelený běloch Jas. Stockton, kterého vraždil černoč Duckett, který pak byl lynčován. A to také bylo signálem k plemennímu boji na obou stranách. V Hero-shoe Curvey nalezeny byly dále tři mrtvoly černočů a jistý Jones se pohřšuje. Celý okres nalézá se v tom největším rozekřlení.

Otec zavraždil pět dětí.

Přísěrná událost sděluje se z Hutchinson, Kans., kde jistý John Moore zavraždil pět svých dětí a aby smazal stopu hrozného svého zločinu, zapálil stavení. Motiv hrozného události této jest dosud tajnost. Moore učinil sice vyznání, jemuž se však mnoho vřry nepřikládá. Moore praví, že o přisřerném skutku svém ničeho neví a spáchal jej v návalu okamžité pomatenosti. Po tři předcházející dny nebylo mu dobře. Zhoroval na sobě chorobu. "Můj zochral přišel k nám na návštěvu," řlét Moore tuto událost. "Venku bylo velice zima a jelikož žena má chyběla se odeřti asi na tři dny k sousedům, žádal jsem ho, aby dítky k sobě vzal, což on však učiniti odepřel a společně s ženou mou odeřli z domu. Nemám niřeho proti mé ženě a také nikdo niřeho špatného proti ní řti nemřže. Odeřel jsem kol 4 hodin odpoledne k sousedům a vrátil se kol 9 hodin zpět, přinesa dítkem od sousedů večer. Leč všech ny dítky nalézály se již v posteli spaly. Postavil jsem večeři na stůl a také jsem ulehl. Cítil jsem však hroznou bolest u srdce a v hlavě i nemohl jsem usnout. Co se dále se mnou dělo, nevřm. Vzpamatoval jsem se teprve tehdy, kdy stavení bylo v plamenech a kdy oklopen byl jsem sousedy, kteří mne sdělili, že dítky nachází se uvnř a že jsou povražďeni. Nevřm praničeho, že bych byl měl v ruce sekeru nebo nřž. Dítky své miloval jsem nade všecko a všecko zdá se mne býti hrozný sen." Výpověď tuto odepřsal a potepsal, načež odvezen jest do vězení do McPherson. Událost zdá se nař hrozně působiti, až se všeobecně udání jeho nevěřl.

Nejdřážší a nejvřetěnější břebec v Americe, "Hanover", majle ceny as \$150,000, počel v Lexington, Ky.

Nový skandál.

Vřetřuflet komise státní zákonodárny odhalila křiklavě ávidle a odvoly u vřemhu státního soudu Lincoln, které tentokráte páchal lovkř, jemuž dána moe rozhodováni nad životem a smřtí, nad majetkem a právy občanstva, jež jako oko z hlavy střechy měl zájmy lidu a zájony státu — vřemhu státní soudece Norval, nalézájeť se v úřadě tomto již od roku 1894.

Záloba na Norvala znř: že na své sluřné vředivhoval si státní warranty, které předřlával k registrování, jakž dře se, kuřž v dotýčeném fondu peníze se nenalézáj. Na to nechal si vřplaciti peníze s nepatrnou sřzkou z jiných fondů, ale pak na všechny takové registrované warranty nechal si platit ze státní pokladny úroky za čas od 10 až do 22 měsíců. Mimo toho vystavil množ řtvé falešných poukázek a okradil řtvé státní fondu o velké sumy peněz atd.

Následkem toho vřzena na Norvala záloba pro podvod, falšování listin a zpronevření a dvacet osm distriktních soudců bude jej nyní souditi. Norval asi dřel a řlil se dle svého výroku a dobrozřlufť, vřneseného v soudu s lincolnským švindlerem, "kteřl přý sice kradli, ale nejsou viní. A proto také kradli.

Drobné zprávy.

V Dallas, Tex., zastřelil okres. soudece O. D. Cannon prominěného advokáta W. Graye. Vrah zastřelil svoa oběť přel očima jeho manželky a dťtek. Některé zamířované plotky zavřaly přičinu k této vraždě.

Strana demokratická v Texase se rozřpřila a dnes jest to politické dvojče. Jedná se tu o schvřlení nebo zavřzení veta guvernera Sayersa, nřmž zrušil všechny předlohy na konsolidaci dráhy a úřednické úřty. Některé okresy tuto politiku guvernera schvřlují, jiné zavřují a tak nastala v tamní demokracii povážlivá třhlna.

Missourský senátor Charles Schweighardt, byl min. udeřen v divadle raně mrtvicí. Dopraven byl do svého bytu, kde opět přišel k sobě. Nemřrně užívání tabáku podkořpalo jeho zdraví.

Ve Washingtoně zemřel dne 25. března Missourský bývalý guverner Thomas H. Fletcher, po delší chorobě. Mrtvoly dopravena byla do St. Louis.

Slavný uherský malíř Munkacey, o němž došla min. týden z Vídně zpráva, že umřel, zotavil se a nalézá se na cestě k pozdravení.

Jan Gilbert, v Clay Center, Kas., který dne 28. únor t. r. zavraždil svou manželku a čtyři dítky sekerou na své farmě, postaven byl v sobotu před soud a doznav se býti vřimým, odsouzen byl k smrti.

Kozsedek smřti, který vřnesen byl před třemi měsěci nad otcovrahe, Johnem Collinsem, v Topeka, Kas., byl změněn v dořivotní zřar. Právěci jeho protestují, namítají, že Collinsovi neřtostalo se spravedlivého soudu.

V některých časopisech objevila se min. týden zpráva, že na Hondurasu zatčeno a k smřti odsouzeno bylo několik Američanů, jež měli býti posřleni. V pondělí však došlo vládu sdělení, že nikoliv na Hondurasu, nřž na Guatamalu byl zatčeno a uvězněno několik amerických filibustřů a že rychlěno za kročlen vř prospěch jich od vlády jest nutno.

Konečně došlo i na založení octového trustu.

Gen. postmřtr Smith oběral se na Kubu a sice do Matanzas.

Ve Berlíně zemřel dr. Leitner, proslavený jazykovec. Dr. Leitner byl rozený Slovák a mluvil i psal padesát různých jazyků a v Křmské válce byl tlumočnickem Angličanů. Načež stal se profesorem arabštiny v Londně. Konal též vědeckou cestu v Tibetu a Arabii.

President McKinley, který v posledni době díel na jihu, vrátil se v sobotu do Washingtonu.